
Aan de orde zijn de **stemmingen over vijf moties**, ingediend in het debat over de **elektronische snelweg**, te weten:

- de motie-Voû te-Droste c.s. over het maximaal toegankelijk maken van de kabel (23900, nr. 25);
- de motie-Van der Vlies over aanpassing van de bestaande regelgeving en de handhaving (23900, nr. 26);
- de motie-Van Dijke over de maatschappelijke, economische en sociale gevolgen van de ES (23900, nr. 27);
- de motie-Van der Hoeven over het ministerie van Economische Zaken als coördinerend departement (23900, nr. 28);
- de motie-Van der Hoeven/Voû te-Droste over co-financiering met de marktsector (23900, nr. 29).

(Zie vergadering van 30 mei 1995.)

De **voorzitter**: Op verzoek van de heer Van der Vlies stel ik voor, zijn motie (23900, nr. 26) van de agenda af te voeren.

Daartoe wordt besloten.

In stemming komt de motie-Voû te-Droste c.s. (23900, nr. 25).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, D66, de PvdA, GroenLinks, het AOV, de Unie 55+, de CD en de leden Hendriks en Verkerk voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Van Dijke (23900, nr. 27).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de RPF, de SGP, het GPV, GroenLinks, de SP, het AOV, de Unie 55+ en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Van der Hoeven (23900, nr. 28).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, het AOV, de CD, de SP en de leden Hendriks en Van Wingerden voor deze motie hebben gestemd en

die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Van der Hoeven/Voû te-Droste (23900, nr. 29).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, het GPV, het AOV, de Unie 55+, de CD en de leden Van Wingerden, Verkerk en Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

Aan de orde zijn de **stemmingen over twee moties**, ingediend in het debat over **kostenbeheersing in de zorgsector**, te weten:

- de motie-Lansink over tijdige indiening van een Wet op de convergentie (24124, nr. 7);
- de motie-Lansink over invoering van aan het inkomen gerelateerde eigen bijdragen aan de voet (24124, nr. 8).

(Zie vergadering van 1 juni 1995.)

De **voorzitter**: Op verzoek van de heer Lansink stel ik voor, zijn motie (24124, nr. 7) van de agenda af te voeren.

Daartoe wordt besloten.

In stemming komt de motie-Lansink (24124, nr. 8).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de RPF, de SGP, het GPV, GroenLinks, het AOV, de Unie 55+ en de leden Hendriks, Verkerk en Van Wingerden voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen achteraf.

Elektronische snelweg

Mevrouw **Van Rooy** (CDA): Voorzitter! Mijn fractie heeft tegen de motie van mevrouw Voû te-Droste (23900, nr. 25) inzake de elektronische snelweg gestemd, omdat de motie slechts een partiële oplossing biedt. De CDA-fractie is van oordeel dat met spoed gewerkt moet worden aan een totale herziening van de Wet

telecommunicatievoorzieningen, teneinde Nederland koploper op het terrein van de elektronische snelweg in Europa te laten worden. Een partiële herziening van zowel de telecomwetgeving als van de Mediawet biedt naar het oordeel van de CDA-fractie geen toereikende oplossing, een integrale herziening van de WTV daarentegen wel. Bij een dergelijke herziening kan niet alleen recht gedaan worden aan de noodzakelijke liberaliserings-elementen, maar kunnen ook voldoende waarborgen voor de publieke omroep worden gecreëerd.

Voorts heeft de fractie van het CDA tegen de motie-Van Dijke op stuk nr. 27 gestemd, omdat gelet op de toezeggingen van de regering deze motie in de ogen van de CDA-fractie overbodig is.

Voorzitter: Dees

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- de gevolgen van de uit het regeerakkoord voortvloeiende financiële problematiek en de wijze waarop de bezuinigingen op de defensie-uitgaven zouden kunnen worden verwerkt (23900-X, nrs. 7 en 8) ("Novemberbrief"), en van:
 - de motie-Van Ardenne-van der Hoeven c.s. over de voorgestelde reducties op het gebied van de opleidingen (23900-X, nr. 69);
 - de motie-Van Ardenne-van der Hoeven c.s. over de voorgestelde doelmatigheidsmaatregelen op het gebied van geestelijke verzorging en geneeskundige verzorging (23900-X, nr. 70);
 - de motie-Van Ardenne-van der Hoeven over de looptijd van het sociaal beleidskader (23900-X, nr. 71);
 - de motie-Zijlstra over het oproepen van dienstplichtigen op basis van vrijwilligheid (23900-X, nr. 72);
 - de motie-Zijlstra c.s. over een onderzoek naar de behoefte aan geestelijke verzorging binnen de krijgsmacht (23900-X, nr. 73);
 - de motie-Hoekema c.s. over medegebruik van defensiefaciliteiten door derden (23900-X, nr. 74).

(Zie nota-overleg van 22 mei 1995.)

De beraadslaging wordt heropend.

□

De heer **Van den Doel** (VVD): Voorzitter! Tijdens het nota-overleg over de Novemberbrief heeft collega Zijlstra een motie ingediend, waarin de regering onder meer werd verzocht een onderzoek te laten verrichten naar de behoefte aan geestelijke verzorging in de krijgsmacht nieuwe stijl. Naar aanleiding van de ingediende motie is de regering met aanvullende informatie gekomen. Ik doel op de brief van 24 mei, toezeggingen naar aanleiding van het nota-overleg. In die brief wordt toegezegd dat met de voorbereiding van het onderzoek eind 1997 wordt gestart.

Op 1 januari 1997 echter bestaat de krijgsmacht geheel uit vrijwilligers en is er sprake van een krijgsmacht nieuwe stijl. Aan de onzekerheid over de definitieve samenstelling van de geestelijke verzorging moet dan ook zo snel mogelijk een eind komen. Met het onderzoek moet dan ook snel worden gestart. Is de staatssecretaris bereid de voorbereidingen van het onderzoek naar de behoefte aan geestelijke verzorging in de krijgsmacht nieuwe stijl eind 1996 te starten, zodat begin 1997 daadwerkelijk met het onderzoek kan worden aangevangen? Het onderzoek kan dan in 1997 nog worden afgerond. Als de staatssecretaris deze toezegging wil doen, wordt naar de mening van de VVD-fractie in belangrijke mate tegemoetgekomen aan de wensen die in de motie-Zijlstra c.s. zijn neergelegd. Nogmaals, als de staatssecretaris de toezegging doet, kan tegen die achtergrond de motie onzes inziens worden ingetrokken.

□

Staatssecretaris **Gmelich Meijling**: Voorzitter! Zoals de heer Van den Doel heeft opgemerkt, heb ik in mijn brief van de 24ste naar aanleiding van het nota-overleg nog enkele opmerkingen gemaakt over de geestelijke verzorging. Daarin heb ik gezegd dat ik eind 1997 met de verschillende instanties gesprekken zal voeren. Ik heb dat gedaan, omdat ik van mening was dat op 1 januari 1997 de krijgsmacht nieuwe stijl zal zijn geformeerd en dat wij dan een jaar de tijd hebben om de formatie te bekijken op haar structurele aard. Ik begrijp dat zowel de indiener van de motie als de heer Van den Doel erom

vraagt, een mate van onzekerheid eerder op te heffen en daarom het onderzoek eerder aan te vangen dan ik in mijn brief heb gemeld. Ik ben daar gaarne toe bereid.

De heer **Zijlstra** (PvdA): Voorzitter! Gelet op deze toezegging, trek ik de motie op stuk nr. 73 in.

De **voorzitter**: Aangezien de motie-Zijlstra c.s. (23900-X, nr. 73) is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, volgende week te stemmen over de moties.

Daartoe wordt besloten.

Voorzitter: Zijlstra

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Goedkeuring van de op 21 maart 1994 te Noordwijk tot stand gekomen verdragen tussen het Koninkrijk der Nederlanden en, respectievelijk, de Volksrepubliek Benin, het Koninkrijk Bhutan en de Republiek Costa Rica inzake duurzame ontwikkeling (23949).**

(Zie vergadering van 31 mei 1995.)

De algemene beraadslaging wordt hervat.

□

Mevrouw **Roethof** (D66): Voorzitter! Ik dank de minister voor Ontwikkelingssamenwerking voor zijn antwoord in eerste termijn. Wij zijn verheugd over de aanwezigheid van mevrouw De Boer, de minister van VROM.

Al tijdens de behandeling van de begroting eind vorig jaar heeft mijn fractie enige scep sis uitgesproken over de wederkerigheid die in de duurzaamheidsverdragen met Benin, Bhutan en Costa Rica besloten ligt. Deze scep sis gold de uitwerking en zeker niet het idee. Vorige week heb ik in eerste termijn gezegd dat wij de duurzaamheidsverdragen, die voor 26 mln. op de begroting van Ontwikkelingssamenwerking drukken, als een interessant en belangrijk experiment opvatten. Het

is een manier van werken en ook van omgaan met ontwikkelingslanden waarvan wij in de eerste plaats zelf iets moeten kunnen leren. Wij achten de verdragen dus om twee redenen van belang: de centrale plaats die het milieubeheer in deze verdragen inneemt en de wens tot wederkerigheid.

Over de wederkerigheid zal een motie worden ingediend, die wij hebben medeondertekend. Met deze motie willen wij meer helderheid over de inhoud van dat woord krijgen, in nauw overleg met de verdragspartners, omdat wij niet eenzijdig moeten bepalen hoe de verdragen precies ingevuld worden. De vraag of wij naar aanleiding van kritiek uit Costa Rica, Bhutan of Benin ertoe bereid zijn ons beleid te veranderen, is pas aan de orde als die kritiek komt. Als die komt, maakt het verschil of het kritiek van regeringszijde is of kritiek van de milieubeweging in Costa Rica, bijvoorbeeld, uit het NGO-circuit. Op die manier moeten wij ermee kunnen omgaan. Op die manier is het ook niet moeilijk in te passen in onze eigen procedures en processen rondom de besluitvorming en daaraan voorafgaand.

Wij moeten ervoor zorgen dat wij regeringen van de verdragspartners niet in verlegenheid brengen door hen in te delen in de gelederen van de Nederlandse milieu-activisten. Regeringen voeren een open dialoog met elkaar en zullen altijd enigszins terughoudend reageren als hun gevraagd wordt, zich te bemoeien met de interne politiek van andere landen. Dat lijkt mij een realiteit. Daarom vinden wij het goed dat de uitwisseling zich grotendeels in het NGO-circuit afspeelt, hier in Nederland met de stichting Eco-operation.

Wel vinden wij dat de betrokkenheid van het ministerie voor Ontwikkelingssamenwerking en het ministerie van VROM in de beginfase verzekerd moet zijn. De regering moet betrokken zijn bij het opbouwen van die wederkerige relaties, want de kanttekeningen of suggesties uit die landen mogen niet ergens in een bureaulade belanden van een stichting die in Utrecht gehuisvest is. Wij vinden dus dat er voorlopig enige terughoudendheid zou moeten worden betracht met het voornemen tot programmafianciering.

Voorzitter! De wederkerigheid moeten wij, volgens mij, goed